

UNATC PRESS

Colecția Educație teatrală

Bogdana Darie (coord.)

BASME ȘI POVESTIRI ROMÂNEȘTI
DRAMATIZĂRI PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI

Ediția a II-a

UNATC PRESS
EDITURA UNIVERSITARIA CRAIOVA
2025

***Basme și povestiri românești.
Dramatizări pentru copii și adolescenți***

(ediția a II-a)

Bogdana Darie (coord.)

Volu publicat în cadrul Proiectului

Învățământ echitabil și incluziv prin teatru și film

Finanțat de MEC, prin FDI 2025.

Director de proiect: Lect. univ. dr. Andreea Jicman.

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Basme și povestiri românești : dramatizări pentru
copii și adolescenți /**

Bogdana Darie (coord.). - Ed. a 2-a. - București :
U.N.A.T.C. Press ; Craiova : Universitaria, 2025

ISBN 978-606-082-051-2

ISBN 978-606-14-2135-0

I. Darie, Bogdana Adina (coord.)

821.135.1

UNATC PRESS: 978-606-082-051-2

Editura Universitaria Craiova: 978-606-14-2135-0

UNATC PRESS 2025

Colecția *Educație teatrală*

www.unatcpres.ro

Editori: prof. univ. dr. Bogdana Darie, conf. univ. dr. Mihaela Bețiu

Tehnoredactare: Andreea Jicman.

DTP: Corina Rezai

Coperta: Cătălin Sîrbu

smartprint.ro

© UNATC PRESS pentru această ediție

În colaborare cu EDITURA UNIVERSITARIA CRAIOVA

Argument

Teatrul în școală este un vis vechi care, din ce în ce mai clar, va deveni realitate: teatrul ca materie de studiu, ca sprijin în predarea altor materii, ca sursă de bună dispoziție pentru elevi și profesori, sau cel mai important, ca formă de educație. Folosind jocul ca metodă, dezvoltând aptitudini specifice artelor, formând competențe socio-emoționale copiilor secolului al XXI-lea, Teatrul își atinge, în contextul actual din România europeană, dezideratul pe care îl avea încă din cele mai vechi timpuri: dezvoltarea ființei umane.

Dacă privim Teatrul ca materie în învățământul preuniversitar trebuie să fim conștienți că acesta trebuie să respecte principiile didactice de bază pe care le respectă orice altă materie de studiu. De aceea, abordarea teoretică și practică pe care am adoptat-o în întreaga suită de activități ale proiectului național UNATC Junior (finanțat de MEN prin FDI 2016-2019) s-a subsumat ideii: structurare, adaptare, eficiență.

Atunci când este vorba despre *structurare* se face referire la organizarea teoretică (programe cadru, ateliere pentru elevi, module de formare pentru cadre didactice), iar când este vorba despre *eficiență*, activitatea a urmărit calitatea impactului pe care proiectul UNATC Junior l-a avut și îl are în rândul partenerilor noștri (elevi, profesori, părinți). Am folosit *adaptarea* pentru ca metodele noastre să ducă la rezultate concrete, iar pentru aceasta ne-am ghidat după Principiul accesibilității cunoștințelor (materia se structurează de la simplu la complex, de la apropiat la depărtat, de la concret la abstract). Fie că vorbim despre temele urmărite, conținuturile dezvoltate și competențele câștigate, fie că vorbim despre metodologia abordată, despre fiecare exercițiu în parte, tot timpul am ținut cont de grupa de vârstă cu care se lucrează, de experiența de „jucător” de teatru sau doar de aptitudinile deținute de fiecare în

parte. Numai în acest fel, demersul aplicării Teatrului în învățământul preuniversitar poate să își atingă obiectivele asumate.

Așa se face că, în ceea ce privește alegerea textelor pentru copii și adolescenți, am căutat diverse căi de abordare: rescriere, adaptare, scriere creativă etc.

Cartea de față propune modele de rescriere a basmelor și poveștilor populare românești, având permanent grijă ca mesajul să ajungă nevicat la elev, iar limbajul folosit să fie specific vârstei copiilor.

Vă invităm să folosiți textele pe care le prezentăm în acest volum și mai ales să aveți curaj să vă scrieți propriile texte (fie că sunteți elevi, profesori sau părinți), individual sau în grup, având doar un singur scop: să investiți energie și bucurie, imaginație și spontaneitate, spirit de observație asupra voastră, a colegilor și a lumii din jur, a fenomenelor și tuturor manifestărilor ființei umane. Aveți curaj! Puteți deveni creatori de frumos într-o lume a frumosului! Teatrul este spațiul oamenilor cu curaj creativ! E locul în care fiecare este unic, special și irepetabil. Teatrul e muzeul operelor de artă vii! Teatrul e locul tău!

Prof.univ.dr. Bogdana Darie

Dramatizări pentru grupa de vârstă 6-13 ani

Trei fete de-mpărat și trei băieți de lăudat

Adaptare după basme populare românești

Bogdana Darie

Personaje

POVESTITORUL

ÎMPĂRATUL

ÎMPĂRĂTEASA

SORA MARE, fiica cea mare a împăratului

SORA MIJLOCIE, fiica cea mijlocie a împăratului

SORA MICĂ, fiica cea mică a împăratului

BĂIATUL CEL MIC, un țăran

BĂIATUL CEL MIJLOCIU, un pădurar

BĂIATUL CEL MARE, un pescar

ZÂNA

ALBINA

LUPUL BĂTRÂN

PEȘTELE

Tabloul I

POVESTITORUL: Bag seamă, lumea asta n-a fost niciodată fără împărați; așa a rânduit Dumnezeu, ca unii oameni să fie mai mari, alții mai mici, iar cei mai mici să se supună și să asculte de cei mai mari.

Apoi, precum bine știți dumneavoastră, câte țări atâția împărați, așa era din bătrâni: toată țara-și avea împăratul și tot satul popa și mergeau lucrurile strună; astăzi, firește, nu mai poate fi așa, că lumea s-a viclenit și oamenii s-au sărăcit; unui împărat îi trebuie mai multe țări și unui popă, mai multe sate, și tot nu-i mai vede omul sătui.

Dar, zice că era într-o țară departe, departe și e mult de atunci, un împărat, care avea multe bogății, așa cum bine se zice: *Unde-s turme mari de oi / Sunt și turme de nevoi; / Unde-s turme de miei blânzi, / Sunt și mii de lupi flămânzi*. Adică Împăratul avea mulți dușmani și nici nu se putea altfel, că doară: *Numai omul sărman / Nu are niciun dușman*. Apoi el numai sărman nu era și cu dușmanii trebuia să țină luptă pe viață și pe moarte, că doar împărații nu se luptă așa ca ciobanii, să-și dea o trântă două și-apoi să le treacă; nu, ei se bat ca țapii, tot în capete, până ce unul din ei nu se mai poate mișca, adică oștile lor, că împărații stau și se uită, chibzuiesc atunci și se împacă și se fac prieteni buni.

Ei, când a plecat împăratul la bătălie, și-a luat la revedere de la împărăteasa lui și de la cele trei fete pe care le avea și le-a zis:

„Vedeți, dragele tatii, cheile astea sunt de la palatele noastre, care sunt atât de multe, câte zile-s într-un an și încă mai mult cu trei (*aici se poate face o întrebare către sală – depinde, desigur de vârsta copiilor – „Cât fac, credeți voi?... Câte zile sunt într-un an? Și dacă le înmulțim cu trei? etc.*); iată că vă dau vouă cheile, nu cumva să le pierd în cea cale lungă. Fiți cu băgare de seamă: în toate palatele puteți intra, numai în căsuța de miazăzi, unde slujește cheia asta ruginită să nu intrați, că de veți intra, bine nu va fi! Fiți cuminți, grijiiți de mama voastră și de casă și nu vă lăsați smintite de bucurii mincinoase!”

FETELE: Așa facem! Stai fără grijă din pricina noastră! Ne știi doar, nu ieșim din cuvântul tău! Tată, mergi sănătos! Să ne vedem cu bine!

POVESTITORUL: Ei, ce bine ar fi dacă omul ar face ce spune... Așa și cu fetele noastre: „Bine, stai liniștit, mergi sănătos, nu ieșim din cuvântul tău”, iar ele tot s-au dus la căsuța de miazăzi.

SORA CEA MARE: Am găsit în palatele noastre arme de tot felul, rămase de la moși-strămoși, bani de aur și de argint din toate țările și de peste toate mările; haine împărătești noi și vechi, scumpeturi și bogății, pietre scumpe, doamne, ce fericită sunt! Suntem cele mai bogate!

SORA CEA MICĂ: Și eu am găsit ce cu mintea n-am gândit, dar mie una, nu-mi trebuie nimic din astea. Eu zic să ne întoarcem acasă.

SORA CEA MARE: Cum așa, nu-ți trebuie nimic? De fapt, chiar mai bine! Ne rămân nouă toate!

SORA MIJLOCIE: Și cum să plecăm acum, când suntem aici în fața chillei? Să intrăm și să vedem ce-i înăuntru.

SORA CEA MICĂ: Tata a zis să nu intrăm, deci nu intru. Ce să căutăm acolo? A zis că nu e bine, eu nu intru. Hai acasă! Acum!

SORA CEA MARE: Fricoasă ai fost de mică. Ești o plângăcioasă, tot legată de fusta mamei! Ce dacă a zis să nu intrăm, băgăm și noi nasul puțin. Vedem ce e și apoi închidem și plecăm. Nu-și da nimeni seama c-am intrat. (*către sora mijlocie*) Hai tu cu mine, că asta e ca o mătă plângăcioasă. Pun prinsoare că în casa asta mică și pricăjită se află cea mai de preț comoară. E a noastră, de acum până-n vecie! Hai să intrăm!

SORA CEA MICĂ: Eu nu intru. Stau afară. Iar cu voi, cum o vrea Dumnezeu, așa să fie!

POVESTITORUL: Ce să faci dacă vorba de părinte nu mai ajunge? Uite cum fetele noastre caută comori și-n piatră seacă, iar fricoasa stă și plânge de rușinea lui tătâne-său. Și au intrat fetele în chilie, dar nu mică le-a fost mirarea când au văzut că acolo nu era nimic. Adică întreaga încăpere era goală.

SORA CEA MARE: Ce-i asta? Nimic. Nu-i nimic aici?

SORA MIJLOCIE: Ne-o fi păcălit tata?

SORA CEA MARE: Și-a râs de noi. Să vezi tu că plângăcioasa a știut ceva.

SORA MIJLOCIE: Nu știe nimic aia, stă legată de fusta maică-sii. Dar cum se poate să nu găsim nimic. Hai să căutăm sub podele, pe după grinzi, prin tencuială.

SORA CEA MARE: Că bine zici! Dar stai, uite ceva pe perete. Ce-o fi?

SORA MIJLOCIE: Ce să fie? Un lemn pictat, că n-o fi vreo vrăjitorie la mijloc. Hai să vedem.

POVESTITORUL: Și ce văzură nu era ceva de pe lumea asta. Un chip de băiat atât de frumos, că-ți stătea inima-n loc când îl priveai. Nu-și mai puteau lua ochii de la el, ba se și certau și se înghionteau care să țină tabloul. Au vrut să plece, dar mare le-a fost mirarea că nu puteau cu niciun chip să-l scoată din chilie. Ba le cădea pe jos și când se uitau înapoi, era la loc pe perete, ba le sărea din mână și iar era la loc. Au încercat tot ce se putea, dar nimic: chipul băiatului nu putea fi scos din chilie și pace.

Au renunțat fetele și s-au întors la palat. Dar acolo nu le mai trebuia nimic: nu tu mâncare, nu băutură, nu dormeau, nu lucrau, nu umblau. Nu mai făceau nimic din ce fac oamenii. Doar stăteau și visau la frumusețea de-o văzură. După un timp, au pornit iar spre chilie, ca să mai vadă tabloul odată. Viața lor s-a transformat în

suferință și lacrimi, drumuri lungi între chilie și castel. Numai viață nu se numea că trăiau. În timpul acesta, sora cea mică încerca din răspuțeri să le mute gândul la altceva, dar fără succes. Din partea lor nu primea decât refuz, ba chiar cu înjurături și cuvinte urâte.

După mai bine de jumătate de an, iată că se întoarce veste la palat că împăratul a fost răpus în război. Mare supărare, tristețe și lacrimi au venit atunci peste întreaga suflare din împărăție. După ce au împlinit datina și l-au îngropat cum se cuvine pe bietul om, împărăteasa și-a adunat laolaltă fetele și le-a zis.

ÎMPĂRĂTEASA: Dragile mamei, de-acum suntem singure. Avem de condus o împărăție mare, mare, cât nici cu gândul nu visați. În toată viața lui, tatăl vostru nu a reușit să o cuprindă pe toată. E greu de condus așa țară mare. De aceea zic, fetele mamei, să împărțim țara în trei, să vă măritați cât mai repede și în felul ăsta să puteți să conduceți, împreună cu bărbații voștri.

SORA CEA MARE: Ne mărităm mamă, ne mărităm. Dar cu cine? Eu una, nu vreau să văd în ochi pe nimeni afară de băiatul din tablou! Mamă, cine e băiatul ăla? Că tata care credem că știa, nu mai e să ne spună. A dus cu el secretul în mormânt.

SORA MIJLOCIE: Ba să am iertare, cu băiatul din tablou mă mărit eu!

SORA CEA MARE: Ba eu!

SORA MIJLOCIE: Ba eu, ba eu!

ÎMPĂRĂTEASA: Ați intrat în chilie, vai și amar de voi!...

SORA CEA MARE: Am intrat, mamă, ce să mai mințim. Am intrat și de atunci nu mai suntem oameni.

SORA MIJLOCIE: Ce să facem? Spune-ne tu. Cine e minunea asta de băiat?

ÎMPĂRĂTEASA: A știut tată-tău că nu veți putea răbda; așa vă trebuie, de ce nu ați ascultat? Mintea voastră e bolnavă acum, cum să mai trăiți pe lumea asta ca oamenii normali? Vai și amar de noi.

SORA CEA MARE: Mamă, te rog, să nu te superi pe noi! O să plecăm să-l găsim, dar cine e? Încotro s-o luăm?

ÎMPĂRĂTEASA: Tabloul ăla e vrăjit. Băiatul nu e de pe lumea asta. Nu o să îl găsiți niciodată. El nu îmbătrânește niciodată și nu apare decât celor ce se lasă păcăliți de frumuseți înșelătoare. Vedeți, fetele mele: ăsta era un test, pe care nu l-ați trecut. Nu sunteți oameni puternici, ci vă lăsați ușor furate de minciuni dulci și otrăvite. Nu puteți fi conducători dacă sunteți atât de slabe. De fapt, nu veți putea face nimic în viață, fără gând curat și drept. Din păcate, nu o să ajungeți niciodată regine.

SORA CEA MICĂ: Mamă, te rog să ai îngăduință! Au greșit. Se vor îndrepta, eu o să le ajut! Vor uita de comori mincinoase, îți promit! Dacă vor să plece, eu le însoțesc.

ÎMPĂRĂTEASA: Cred că ar mai fi o șansă: să o găsiți pe vrăjitoarea care a legat vraja asta. Eu una nu știu unde se află, nu știu cum puteți ajunge la ea. Atât știu: că e rea, mică și urâtă, mică de intră într-o oală de lut, dar cu putere de uriaș. Din ce spuneau bătrânii noștri, însă, uneori i se face milă de câte cineva dacă vede că omul ăla e sincer, cuminte și muncitor. Dar îmi e teamă că sunt numai povești, dragile mele. Oricum, altă șansă nu aveți. Sunteți vrăjite și trebuie să o găsiți ca să vă dezlege de vrajă. Mergeți cu bine! Eu o să vă aștept, deși mi-e teamă că plecați într-o călătorie mai lungă decât firul vieții ce mi-a rămas.

SORA CEA MICĂ: Să mergem, surorile mele dragi. O să plângem de soarta noastră cea crudă. Eu o să stau la mijloc și o să vă susțin. O să mergem cale lungă să ne-ajungă, drum de luni de zile, o să trecem munți și văi, râuri și mări învolburate, o să mâncăm din mila